

יב. שאלה. האם מברכים על אכילת גלידה בתוך הסעודה.

תשובה. גלידה שיש בה חלב, וכן גלידה הנעשית מקצפת ביצים, מברכים עליהם בתוך הסעודה, אבל גלידה שנעשתה מנוזלים לא חלביים אין מברכין עליה בתוך הסעודה.

הקפאה, לפי שלא יקפאו באמת, ומשקה יחשב, ואפילו בעת ההקפאה, ע"ש, וראה עוד בשו"ת מטה יוסף ח"ב סימן י"ח, ע"ש, ויש ללמוד מדין טומאת אוכלין אף לענין ברכות שדינם כמשקין. וראה במג"א בסיומן קנ"ח ס"ק ז' שלמד כן גם לענין טיבולו במשקה, ע"ש, ולכן אין לברך בתוך הסעודה אלא על גלידה חלבית בלבד. וראה עוד מה שיתבאר בזה להלן בפרק י"ד בבאורים לתשובה י"ח, ע"ש.

ולפי מה שכתב בשו"ע בסיומן קע"ד שם, שכיון שאף במשקין יש אומרים שצריך לברך עליהם בתוך הסעודה, לכן הרוצה להסתלק מן הספק ישב קודם נטילה במקום סעודתו ויברך על דעת לשתות בתוך סעודתו, הוא הדין שיש להחמיר לענין גלידה שאינה חלבית לפטור אותה בדבר אחר, ועל כל פנים אין זה אלא ממידת חסידות, כיון שאין המנהג כדברי השו"ע, וראה מה שיתבאר עוד בזה להלן בפרק י"ג בבאורים לתשובה ו', ע"ש.

והוא הדין גם שלא בשעת הסעודה, דק"ל שיין פוטר שאר משקין, וכמ"ש בשו"ע שם סעיף ב', (וראה להלן בפרק כ' תשובה ט' שנתבאר שדין בטעימת יין כל שהיא, ודלא כהביאור הלכה, ע"ש), שנראה שיין פוטר אף גלידה, כיון שדינה כמשקין, וגלידה חלבית שדינה כאוכל אינו פוטר, אלא שיש להסתפק בזה, שקשה לומר שכשמברך על היין דעתו גם על הגלידה, ולכן מספק יש לפוטרם בדבר אחר.

וכל מה שנתבאר שגלידה, והוא הדין ארטיק, שאין בהם חלב דינם כמשקין, היינו בגלילות המצויות כיום, שרובם משקין, אלא שמוסיפים בהם כמה חומרים, אבל יש העושים גלילות ע"י שמקציפים ביצים ומוסיפים מעט חומרים, והם אוכל גמור, וודאי שדינם כאוכל, ומברכים עליהם בתוך הסעודה, כיון שבאים לקינוח.

והוא הדין למביאים נחל קרוש (ג'לי) לקינוח, שדינו כאוכל, כיון שאינו מפשר כגלידה, ומברך עליו בסוף הסעודה. וראה להלן בפרק י"ד תשובה י"ח מה שנתבאר לענין ברכה אחרונה על גלידה, ע"ש.

פוטר את הטפל, ע"ש, וראה גם בכה"ח שם אות ע"ה. ואולם במציות, אם אוכל עמהם דברים המלפתים, הם חשובים טפלים אפילו שאינו מורח על המציות, אלא אוכל בנפרד, כיון שדרך לאכול מציות עם דברים המלפתים הטפלים להם, ולכן מברך על כל מין ומין.

והנה כיון דבעינן ג' תנאים כדי שמיני המזונות תהיה ברכתם במ"מ בתורת ודאי, וכמו שנתבאר בארוכה בבאורים לתשובה הקודמת, א"כ כל מיני המזונות שאין בהם את שלושת התנאים, הם ספק פת הפוטרם כל מה שבא עמה. ואף על משקין אין מברכים בתוך הסעודה, כמבואר בשו"ע בסיומן קע"ד סעיף ז' ע"ש, א"כ מספק אין לברך על שאר דברים שאוכל עם מיני המזונות לאחר שכירך על מיני המזונות. ולכן לצאת מידי ספק יברך קודם על המשקין ועל שאר הדברים ואח"כ יברך על מיני המזונות, או שיברך ברכה אחרונה על מיני המזונות ורק לאחר מכן יברך על שאר הדברים. ואין בזה משום גורם ברכה שאינה צריכה, כיון שעושה כן כדי לצאת מידי ספק, וכמו שנתבאר בספר אור לציון תשובות חלק א' חאו"ח סימן י"ז, שכל שגורם ברכה כדי לצאת מידי ספק, אין בזה משום גורם ברכה שאינה צריכה.

יב. הדבר פשוט שאוכלין הבאים בסעודה שלא מחמת הסעודה אלא לקינוח מברכים עליהם לפנייהם, כמבואר בשו"ע בסיומן קע"ז סעיף א', אבל משקין הבאים בסעודה אין מברכים עליהם, חוץ מן היין, וכמ"ש מרן בסתם בסיומן קע"ד סעיף ז', ע"ש. ונראה שגלידה חלבית דינה כאוכל, וכיון שבאה לקינוח מברכים עליה, אבל שאר גלילות שעשויות ממשקין אחרים, דינם כמשקה ואין מברכין עליהם, שיש ללמוד דין זה מדברי הרמב"ם בפרק ט' מהלכות טומאת אוכלין הלכה א', השמן או הדבש שנטמאו ואח"כ קרשו ואח"כ נימוחו, הרי הן ראשון לטומאה לעולם, מפני שהן כמשקין, ואעפ"י שקפאו אחר שנטמאו. וכתב עוד בהלכה ב', הרוטב והגריסין והחלב שקרשו, הרי הן כאוכלין וצריכין מחשבה. מוכח שחלב שקרש דינו כאוכל, ושאר משקין כמו שמן ודבש שקרשו דינם כמשקין, וע"ש בכס"מ שכתב שדינם כמשקין אפילו בשעה שקפואים, ושכן מפורש בפירוש המשנה להרמב"ם, ומטעם שהקפאתם אינה